

Sæt fokus på sooverlevelsen Kongres 2021

Svinekonsulent Nikolaj Stidsen, velas og
Chefforsker Lisbeth Ulrich Hansen, SEGES Gris

SoLiv 2.0

The logo features a red five-pointed star to the left of the word "velas" in a bold, red, lowercase sans-serif font.

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden

velas

SoLiv 2.0

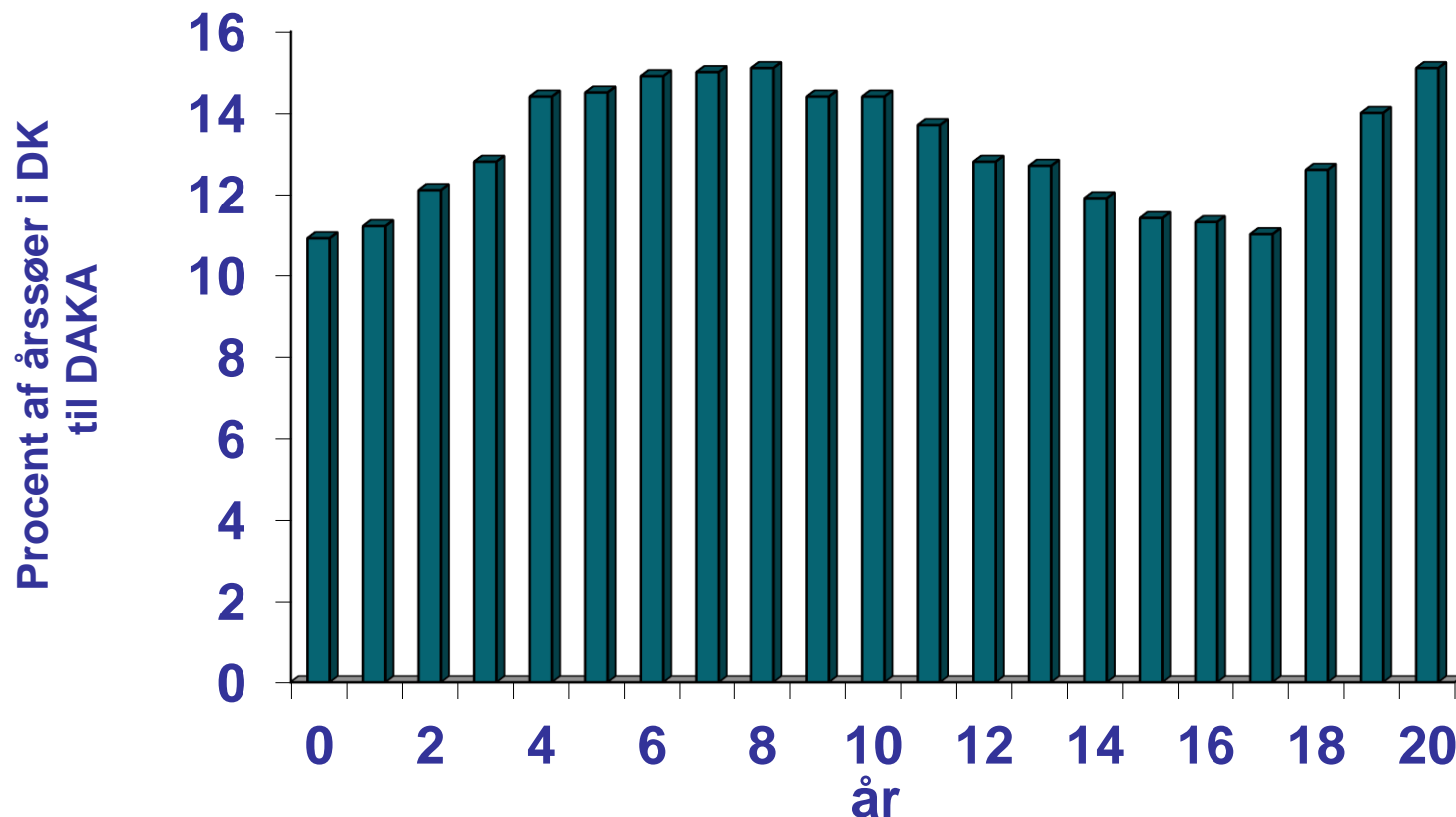
Øget
sooverlevelse
– sæt fokus på
sodødeligheden

Udvikling i sodødelighed fra 2000-2020

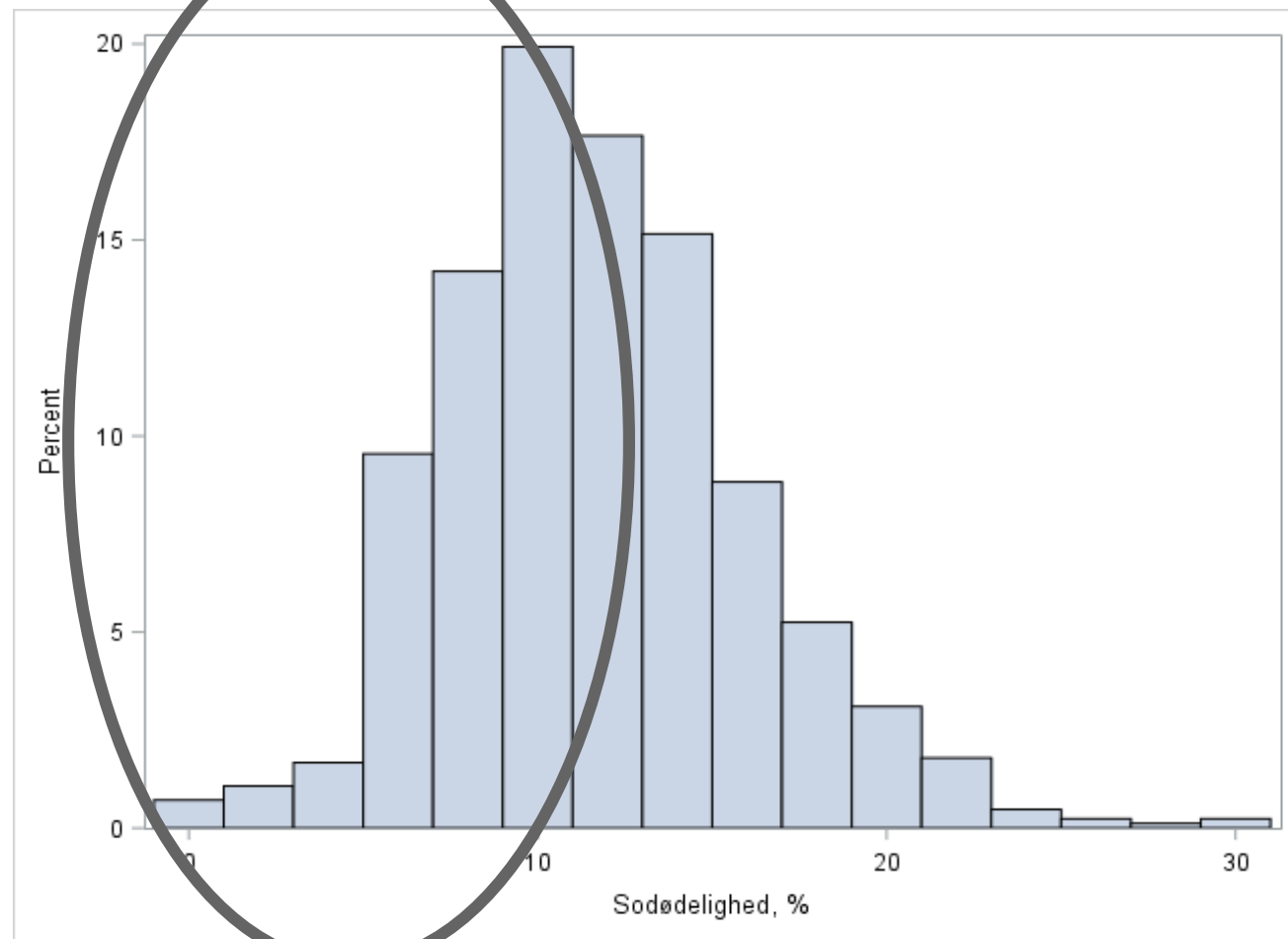
SoLiv 2.0

- License to produce – øget arbejdsglæde – bedre økonomi
- Erhvervet har et mål på 9 pct. døde/aflivede søer af årssøer
- Der er behov for en øget indsats i langt de fleste besætninger

Analyse af produktionsbesætninger

- Alle får tilsendt DAKA-brev – brug det aktivt til at se udvikling i jeres besætning
- Analyse af ca. 840 besætninger
- Mange er tæt på målet, men rigtig mange skal arbejde målrettet

Sammenhæng mellem fodringsprincip og sodødelighed

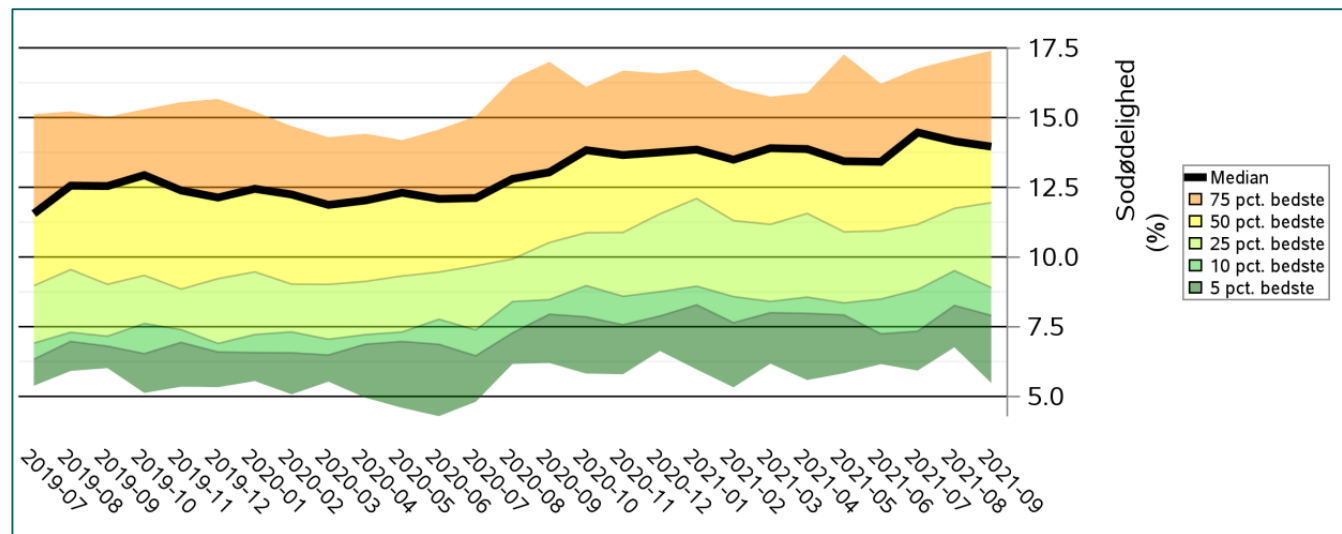
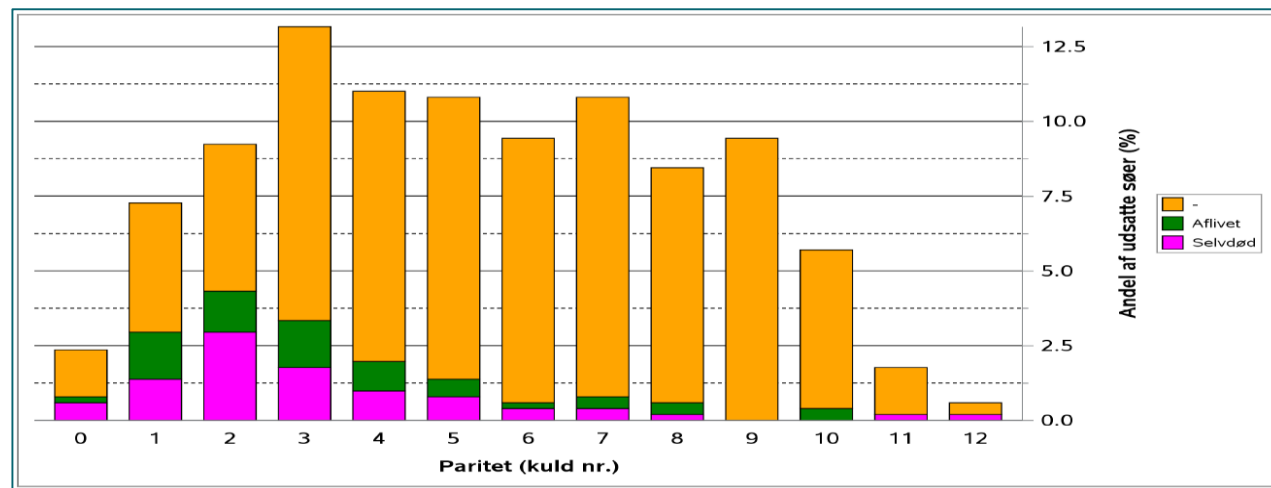
System drægtighedsstald	Antal besætninger	Gennemsnit af % døde søer	Minimum af % døde søer	Maksimum af % døde søer
Æde-/hvilebokse	59	9,0	3,0	19,0
Gulvfodring/langkrybbe	106	10,5	3,0	22,0
ESF – dynamiske grupper	34	13,3	8,0	20,0
ESF – stabile grupper	17	9,8	4,7	15,7

216

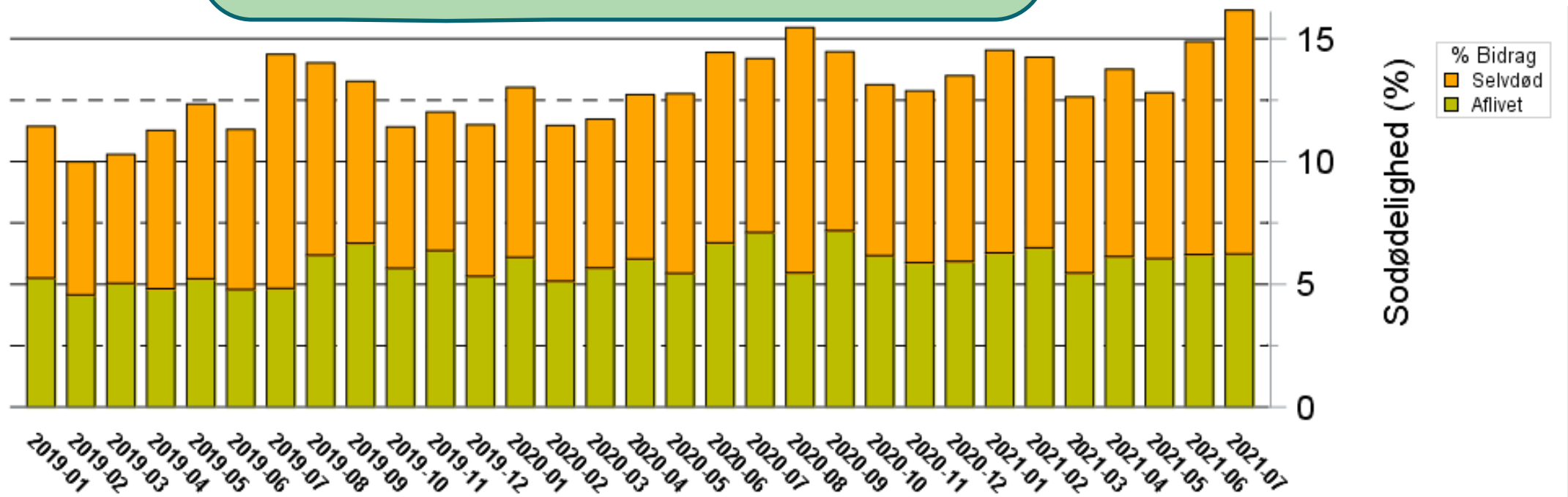
Øget viden på besætningsniveau med nyt værktøj fra SEGES

- Information fra egen besætning skal udnyttes
 - Kuldnummer
 - Tidspunkt i cyklus
 - Ikke drægtig – drægtig – diegivende
 - Selvdød – aflivet
 - Diagnose
- Benchmarking
 - Cirka 70.000 søer med i SEGES analyserne

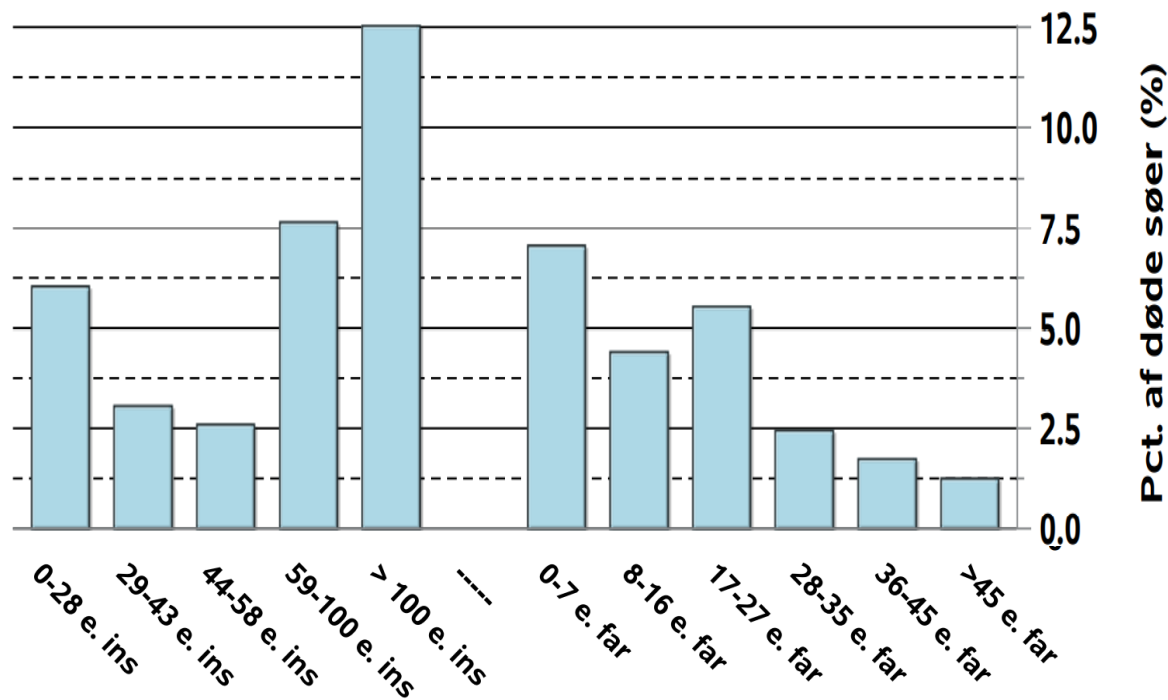
Fordeling af søer, der dør henholdsvis aflives (2019-21)

- 50-60 pct. selvdøde søer
- 40-50 pct. aflivede søer

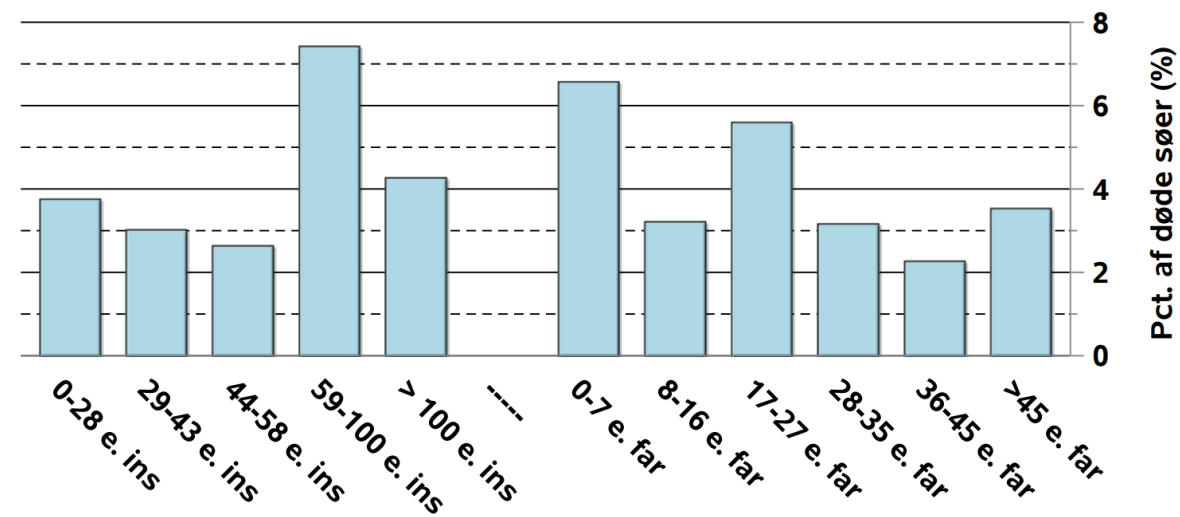

Tidspunkt i cyklus, hvor søerne dør henholdsvis aflives i pct. af søer

Selvdøde søer

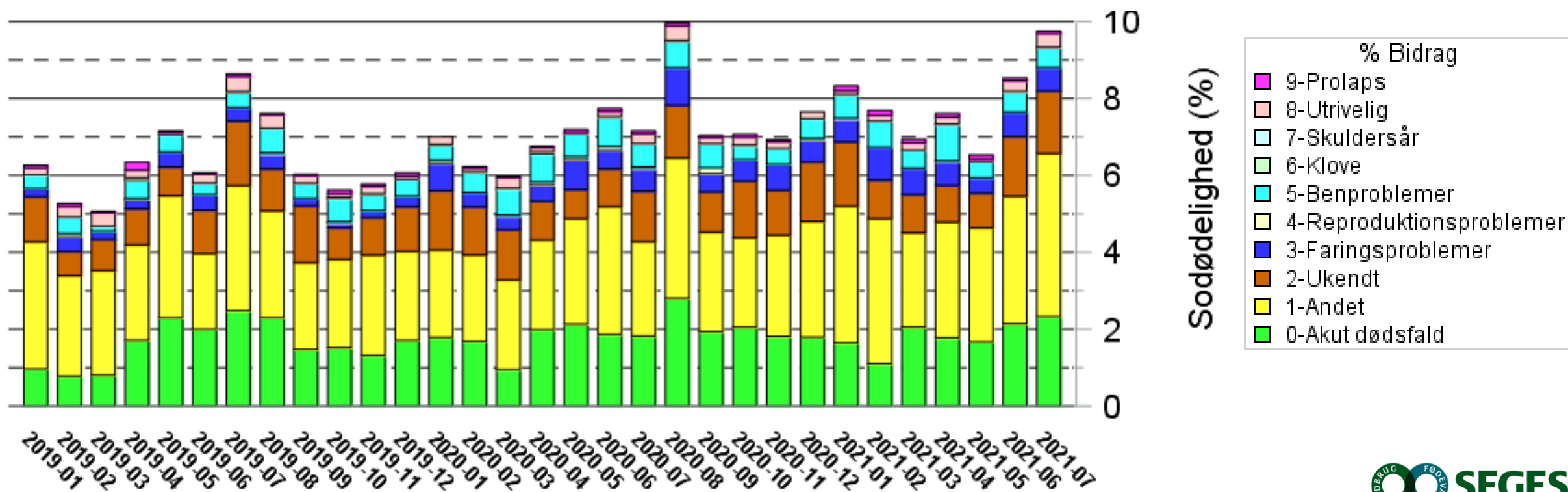

Aflivede søer

Selvdøde søer – besætningernes egne diagnoser (2019-21)

- 80 pct. af de søer, der dør, har ikke en sikker diagnose

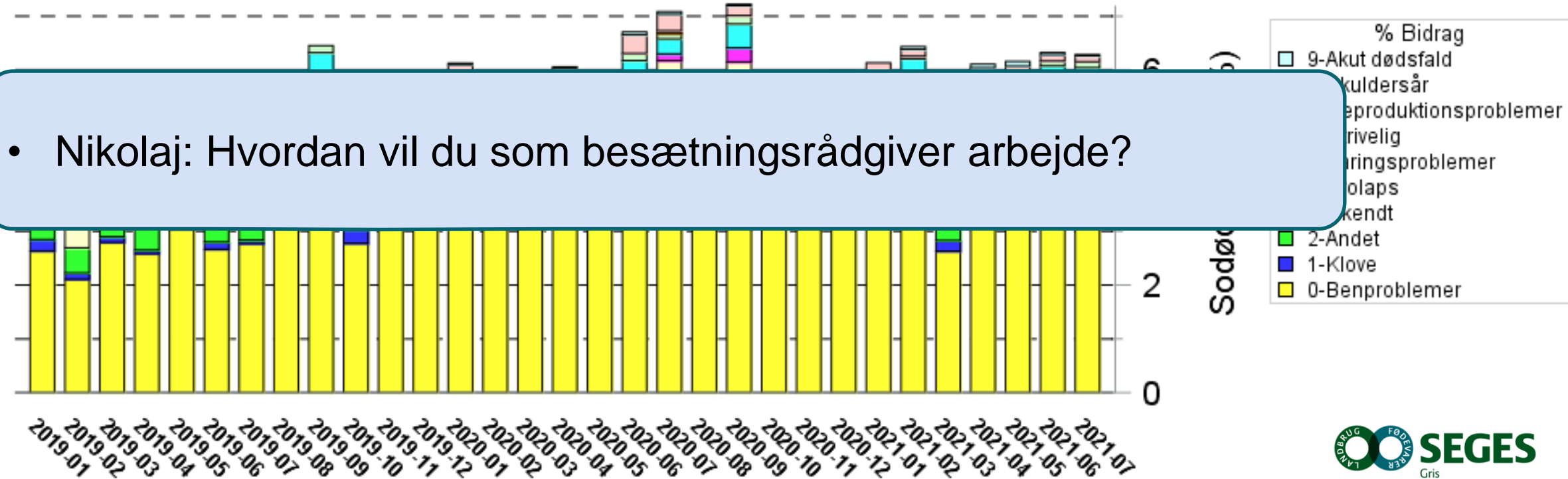
Selvdøde – årsager og løsninger

- 10 besætninger/126 søer indgik i undersøgelse i 2019
- 13 pct. døde inden faring / 25 pct. de første 5 dage efter faring
 - 42 pct. døde af leverdrejning
 - 17 pct. døde af faringskomplikationer
 - 17 pct. døde af infektion
 - 18 pct. døde af tarmdrejning, overbelastet kredsløb, mavesår
- Fodring omkring faring (hyppighed, energi)
- Faringsovervågning/-hjælp
- Køling i varme perioder (varmestress)
- Struktur i foderet

Aflivede søer – besætningernes egne diagnoser (2019-21)

- 60-70 pct. af de søer, der aflives, har klov-/benproblemer

- Nikolaj: Hvordan vil du som besætningsrådgiver arbejde?

Hvordan kan vi se på det i den enkelte besætning

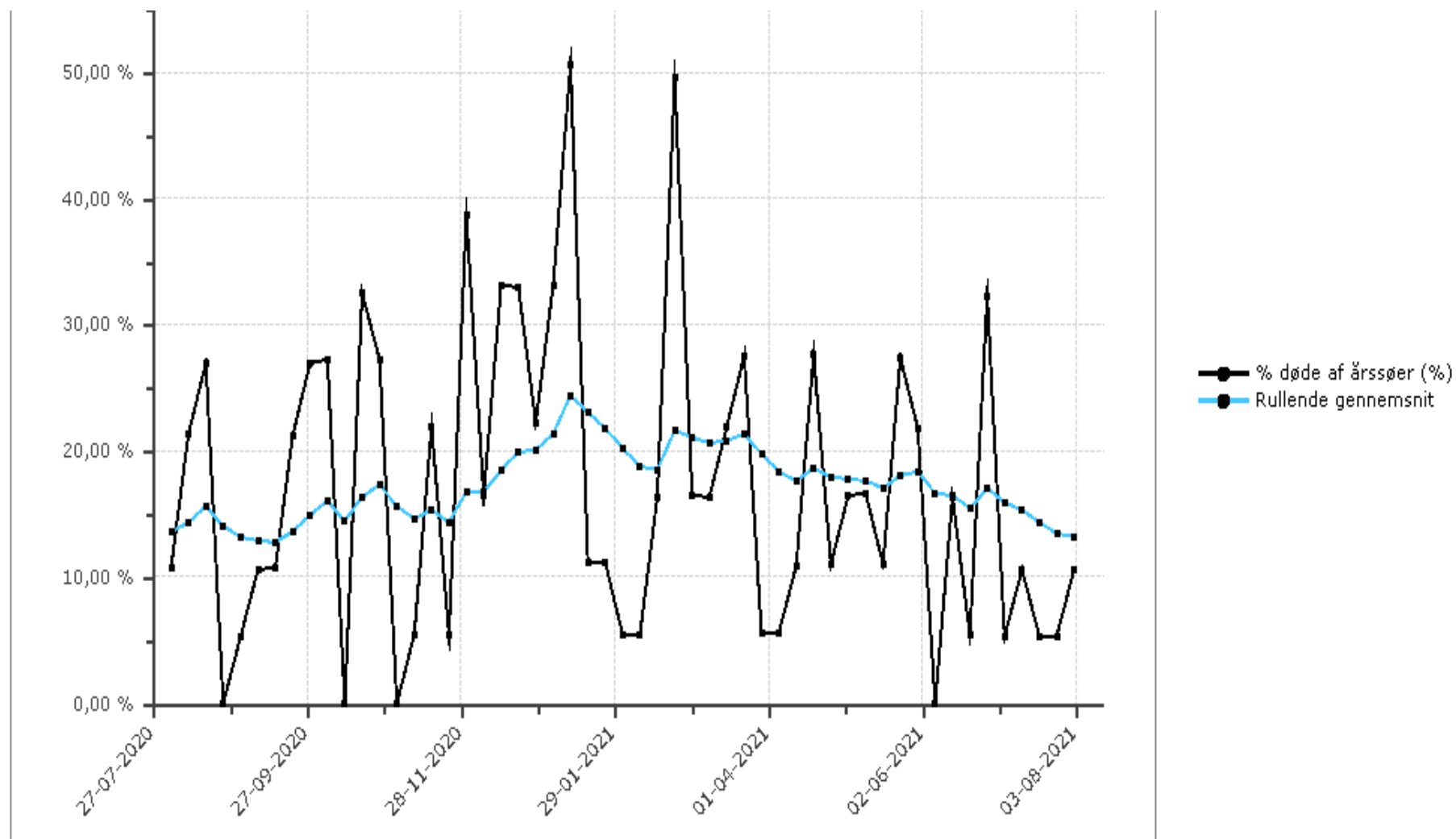
Hvornår er vi tilfredse

★ Sodødeligheden < 10 %

★ 1.+2. lægssøer udgør maksimum 20 % af de udsatte

Sodødeligheden

Aldersfordeling og andel af unge søer, der bliver udsat

Gruppe										
Kuld nr.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	
REPRODUKTION										
Løbninger	0	402	293	241	188	93	63	36	2	1318
Omløbninger	0	28	21	13	7	2	2	0	0	73
Kastninger	0	4	3	2	2	1	1	0	0	13
Dage fra frav. til 1. løbn. (gns.)			6,3	6,1	5,7	5,3	5,1	5,0	5,0	5,9
Dage fra løbning til omløbning		39,1	32,7	28,8	28,6	31,0	29,5			33,9
Dage fra løbning til udsætning		69,5	48,7	59,3	80,6	34,8	32,6	75,3	77,0	61,7
Udsatte & døde dyr	0	82	42	52	50	24	53	25	10	338
% døde af udsatte dyr		35,4	38,1	34,6	24,0	16,7	7,5	8,0	20,0	26,6
Døde søer	0	15	16	18	12	4	4	2	2	73

37 % af de udsatte søer er 1.+2. læg

67 % af de døde søer er 1.-3. læg

Afgangsårsag/diagnose

Kuld nr. 1 2

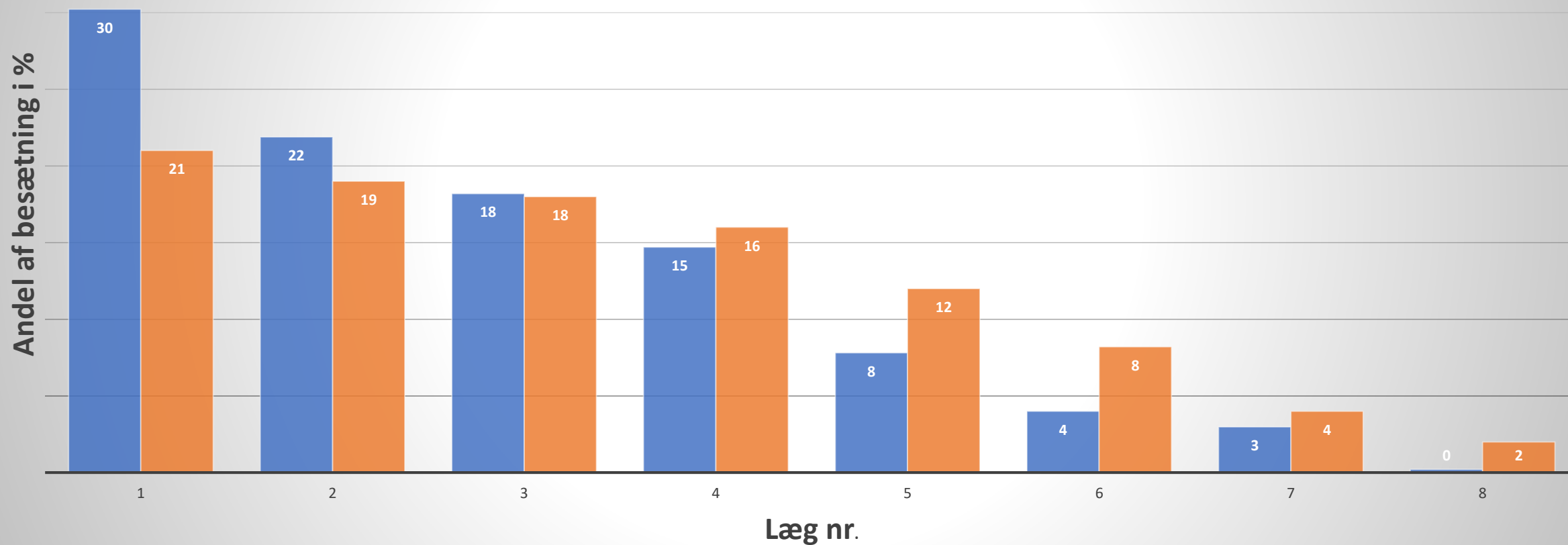
Åben	Gruppe		Resultat	
	Afgang.Type	Dyr.Årsag.Navn	Kuld	Antal kuld i pct. af total
☒	Aflivet		15	25,86
☐		Andet	1	6,67
☐		Bensvaghed	8	53,33
☐		Klov byld	1	6,67
☐		Lam	3	20,00
☐		Udskudt endetarm	2	13,33
☒	Død		10	17,24
☐			1	10,00
☐		Andet	1	10,00
☐		Børdrejning	1	10,00
☐		Farestald	2	20,00
☐		Pludselig	1	10,00
☐		Transponder	4	40,00
☒	Slagtet		33	56,90
☐		Alder	1	3,03
☐		Bensvaghed	12	36,36
☐		Ikke drægtig	7	21,21
☐		Kastet	3	9,09
☐		Lange klove	1	3,03
☐		Manglende brunst	7	21,21
☐		Patter	2	6,06
			58	

Et godt bud på diagnoser

	Diagnose
1	Yverproblemer
2	Mager / utrivelig
3	Skuldarsår
4	Reproduktionsproblemer
5	Akut død
6	Faringsproblemer
7	Udskudt liv / endetarm
8	Kodesår / klovbylder
9	Benproblemer
10	Tilpasning til holdstørrelse
11	Alder
12	Andet

Besætningsalder – mål 3,5 kuld i gns.

Aldersfordeling

velas

SoLiv 2.0

Klove

Fodring af polte og søer
Huldvurdering

Introduktion af polte
Opstaldning af polte
Udvælgelse af polte

Øget sooverlevelse
– sæt fokus på
sodødeligheden

Dagligt tilsyn
Brug af sygestier

Gruppering af gylte og søer
Gulv og leje

Polten kræver stor opmærksomhed

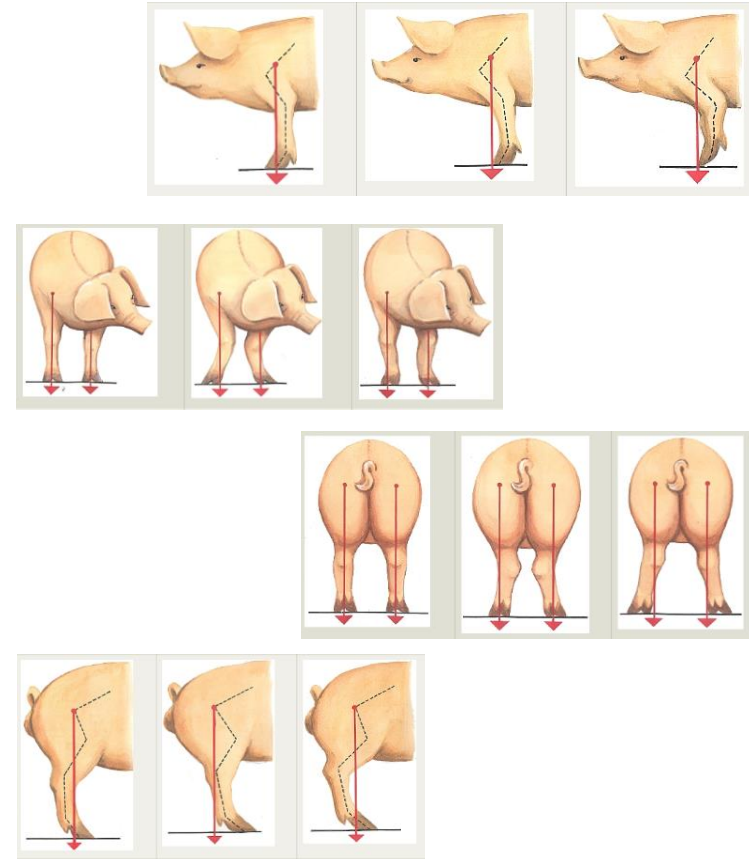
Den perfekte polt ved løbning

- ★ 140-160 kg
- ★ 32-34 uger
- ★ Rygpæk min. 14 mm
- ★ Ensartede klove
- ★ Korrekt benstilling

Dette gælder både for holdbarhed og kuldresultater

Sortering af polte

- ★ 30 kg
- ★ 100 kg
- ★ Inden løbning

Arealkrav

	Lovkrav	Anbefaling
7-30 kg	0,3 kvm/dyr	+20 %
30-50 kg	0,4 kvm/dyr	+20 %
50-85 kg	0,55 kvm/dyr	0,75-1,0 kvm/dyr
85-110 kg	0,65 kvm/dyr	1-1,5 kvm/dyr
110 kg +	1 kvm/dyr	1,5-2,0 kvm/dyr

velas

SoLiv 2.0

Klove

Fodring af polte og søer
Huldvurdering

Introduktion af polte
Opstaldning af polte
Udvælgelse af polte

Øget sooverlevelse
– sæt fokus på
sodødeligheden

Dagligt tilsyn
Brug af sygestier

Gruppering af gylte og søer
Gulv og leje

Gruppering af gylte og søer

- Gylte og unge søer har en øget risiko for at blive halte omkring gruppering
- Der løbes kun "godkendte" polte og søer
 - Ingen skader, ikke halte
- Plads – plads – plads
- Skridsikkert gulv omkring gruppering
 - Overbrusning, rillede gulve, dybstrøelse
- Mætte søer (dobbelt ration på dagen)
 - Gerne 50 pct. ekstra foder de første 4-5 dage
 - Halm, hø/wrap, roepiller

Gruppering af gylte og søer

- Helst opstaldning i stabile grupper
 - Alternativt semi-stabile grupper
- Gylte indsættes 1-3 dage før søerne i stabile grupper
 - Gylte grupperes inden indsættelse i dynamiske grupper
- Gylte opstaldes separat i stabile / semi-stabile grupper
- Gode liggepladser til alle dyr i stien
 - Lave liggevægge

Det daglige arbejde i drægtighedsstalden

- Svineri på det faste gulv fjernes efter behov
 - Så langt væk fra lejet som muligt
- Kontrol af, om alle søer æder deres ration
- OBS-søer opmærkes til det egentlige tilsyn
- Søer med alvorlige udfordringer håndteres
 - Brækket ben, overfaldet

Det egentlige daglige tilsyn er en selvstændig arbejdsopgave

- Alle søer skal ses i bevægelse hver dag
 - 90 pct. af alle behandlinger skyldes ben- og klovproblemer
- Vær to om opgaven!
- Ekstra fokus på gylte samt stier med nygrupperede dyr
- Halm får søerne til at rejse sig
- Systematik og klare aftaler
 - Besætningsdyrlægen
 - OBS-søer skal følges de næste dage
 - Journal / opmærkning af behandlede søer
- Flytning af alvorlige tilfælde til sygesti

Placering af sygestier – det skal være nemt!

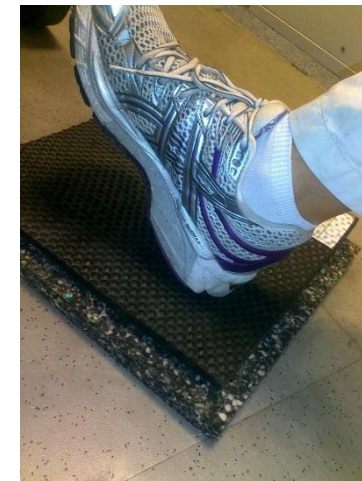

- Lovkrav om 2,5 pct. pladser
- Anbefaling er 3-5-10 pct. pladser

Drænet, strøet halmmåtte anbefales i sygestier (blødt underlag)

- Blød måtte
- Fald på gulvet
- Måtten fastgøres

Flow i sygestierne

• Buffersti

velas

SoLiv 2.0

Klove

Fodring af polte og søer
Huldvurdering

Introduktion af polte
Opstaldning af polte
Udvælgelse af polte

Øget sooverlevelse
– sæt fokus på
sodødeligheden

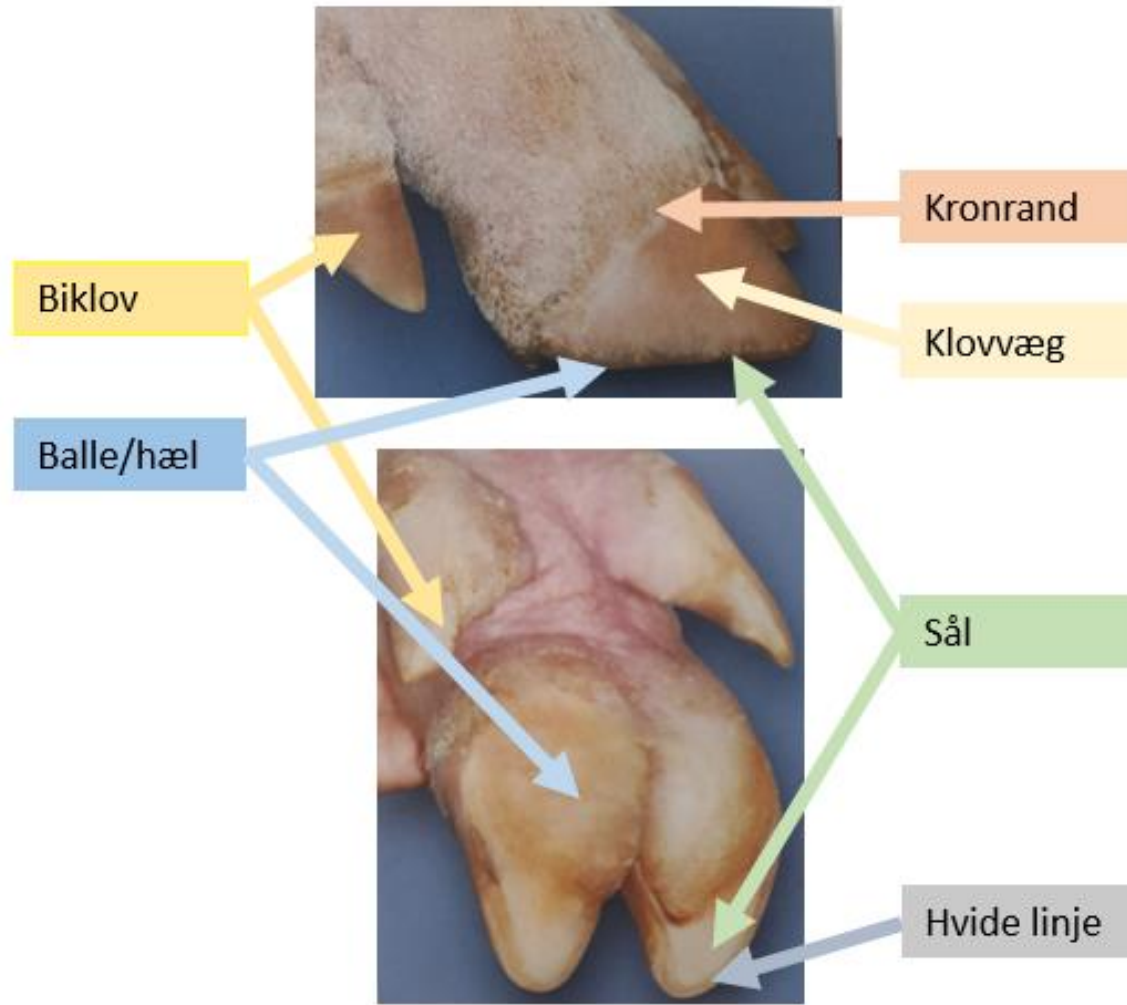
Dagligt tilsyn
Brug af sygestier

Gruppering af gylte og søer
Gulv og leje

Klovens opbygning

Den perfekte klov

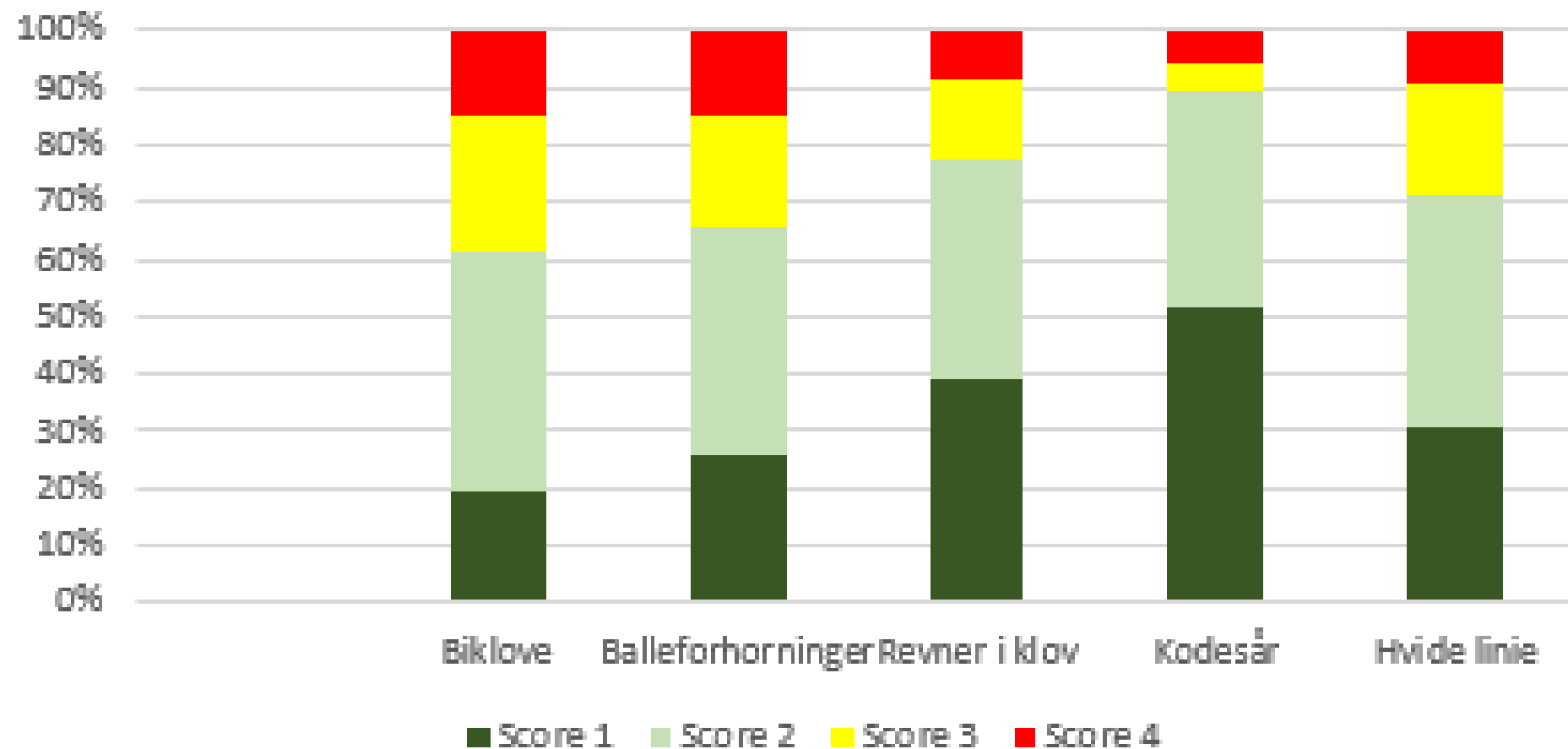

Vurdering af klove og ben – et rådgiverværktøj

Diegivende søer					
Læg nr.	Biklove	Balleforhorninger	Revner i klov	Kodesår	Hvide linie

Alle kuld diegivende søer

Revne i klov

Kronrand

Hvide linje

Hvide linje

Lange biklove

Balleforhorning

Årsager til klovproblemer

- ★ Belægningsgrad
- ★ Fugt og gødningsrester
- ★ Gulve og inventar
- ★ Gruppering af gylte og søer
- ★ Selektion af polte

Det hele starter med en god polt

I morgen skal du:

- ★ Optimere registreringer af afgangsårsager for søer og polte
- ★ Tjekke holdbarheden ved de unge søer
- ★ Systematisere håndteringen af polte
- ★ Lave en kvalitetssikring af poltenes ben – klov – huld – alder – vægt
- ★ Kun løbe dyr, der kan klare en drægtighed
- ★ Evaluere det daglige tilsyn
- ★ Evaluere sygestierne – er de gode nok
- ★ Sikre flow i sygestierne
- ★ Vurdere søernes klove i farestalden
- ★ Gå stier igennem for huller i/slidte gulve og slidt inventar